

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

DOZ-OAiK.650.1151.2024.ML
Warszawa, 18 lipca 2025 r.

Decyzja

Po rozpatrzeniu odwołania Natural Forest Foundation z siedzibą w Giżycku z 7.11.2024 r., od decyzji Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 14.10.2024 r., znak: IZAR.5140.1.17.2023.jk, orzekającej o odmowie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa warmińsko-mazurskiego Uroczyska Las Miejski w Gajewie koło Giżycka, położonego na działkach ew. nr 307/1, 306/10, 306/4, 306/3, 306/1 oraz części działek ew. nr 306/5, 306/2, 304/7, 304/6 obręb 4 Gajewo - działając na podstawie art. 9 ust. 1, art. 89 pkt 1, art. 93 ust. 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. 2024, 1292), dalej: u.o.z., oraz art. 17 pkt 2, art. 127 § 2, art. 138 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. 2024, 572), dalej: k.p.a.,

orzekam:

- **utrzymać zaskarżoną decyzję w mocy.**

Uzasadnienie

Jak wynika z akt sprawy, w związku z wystąpieniem Natural Forest Foundation z siedzibą w Giżycku, Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków postanowieniem z 28.09.2023 r. wszczął z urzędu, w trybie art. 31 § 1 i 2 k.p.a., postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa warmińsko-mazurskiego Uroczyska Las Miejski w Gajewie koło Giżycka, położonego na działkach ew. nr 306/8, 307/1, 307/2, 306/6, 306/4, 306/3, 306/1 oraz części działek ew. nr 306/9, 306/7, 306/5, 306/2, 304/7, 304/6 obręb 4 Gajewo. Tym samym postanowieniem organ konserwatorski dopuścił organizację Natural Forest Foundation na prawach strony do ww. postępowania.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał dwie decyzje administracyjne stanowiące merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy wszczętej z urzędu postanowieniem z 28.09.2023 r.

Decyzją z 27.11.2024 r. organ konserwatorski wpisał do rejestru zabytków nieruchomości województwa warmińsko-mazurskiego Uroczysko Las Miejski w Gajewie koło Giżycka, położone na działkach ew. nr 306/6, 306/11, 307/2 oraz części działek ew. nr 306/7 i 306/9 obręb 4 Gajewo, w granicach oznaczonych na dwóch załącznikach graficznych. Decyzja ta jest ostateczna.

Decyzją z 14.10.2024 r. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków orzekł o odmowie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa warmińsko-mazurskiego Uroczyska Las Miejski w Gajewie koło Giżycka, położonego na działkach ew. nr 307/1, 306/10, 306/4, 306/3, 306/1 oraz części działek ew. nr 306/5, 306/2, 304/7, 304/6 obręb 4 Gajewo. Uzasadniając tę decyzję organ konserwatorski wyjaśnił, że przeprowadzona analiza materiału dowodowego wykazała, iż w zakresie wskazanym

---

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bjp.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

w orzeczeniu tej decyzji Uroczysko Las Miejski w Gajewie nie posiada wartości zabytkowych w stopniu, który uzasadniałby wpis do rejestru zabytków. Na obszarze tym nie zachowały się lub są minimalne ślady świadomego kształtowania krajobrazu, posiadające wartości historyczne, artystyczne lub naukowe. Nie istnieją już elementy infrastruktury w postaci wieży widokowej i gospody (wspominane w tekstach. M. Orłowicza i S. Sempołowskiej), a przebieg ścieżek spacerowych uległ zatarciu. Na tym terenie nie ma komponowanego drzewostanu ani układu wodnego. W toku postępowania dowodowego nie potwierdzono istnienia torfianek, ani świadomie kształtowych elementów związanych z obronnością. Nie został również jednoznacznie udowodniony związek stawu położonego na terenie działki ew. nr 307/1 z układem kompozycyjnym Lasu Miejskiego, bowiem na mapach historycznych teren ten nie został oznaczony jako oddział leśny lub łowiecki. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków wskazał, że na przedmiotowym terenie ślady działalności człowieka, niezbędne do wypełnienia definicji zabytku z art. 3 pkt 1 i 2 u.o.z., są sprowadzone do minimum i wynikają głównie z eksploatacji w ramach prowadzonej gospodarki leśnej.

Od decyzji z 14.10.2024 r. odwołanie wniosła Natural Forest Foundation z siedzibą w Giżycku. Odwołanie zostało wniesione z zachowaniem ustawowego terminu. W jego treści reprezentant organizacji wskazał, że na podstawie zarządzenia nr 22/2024 z 13.06.2024 r. Nadleśniczy Nadleśnictwa Giżycko wyznaczył lasy HCVF 6.1 w Uroczysku Las Miejski w Gajewie. Lasy HCVF 6.1 stanowią obszary o szczególnych wartościach ochronnych, kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności, mogących obejmować: zabytki, stanowiska archeologiczne, miejsca historyczne. W związku z powyższym skarżący wniósł o uwzględnienie tej okoliczności, a także konieczności podjęcia przez Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków współpracy z organami samorządowymi, stroną społeczną i Lasami Państwowymi przy opracowaniu strategii zarządzania Lasem Miejskim w Gajewie w zakresie odnoszącym się do ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ponadto skarżący wniósł o wstrzymanie wykonania decyzji z 14.10.2024 r. przy jednoczesnym zastosowaniu art. 10a u.o.z. W odwołaniu reprezentant organizacji odniósł się do faktografii dotyczącej Lasu Miejskiego w Gajewie, jego wpływu na tożsamość kulturową miejscowej społeczności, w tym jego roli jako części miasta Giżycko, miejsca wydarzeń historycznych (odparcie ataku wojsk rosyjskich w 1914 r.), zaplecza gospodarczego miasta, ośrodka aktywności (rekreacyjnej, edukacyjnej, kulturalnej i społecznej), dziedzictwa przyrodniczego oraz przedmiotu troski mieszkańców miasta. Las Miejski w Gajewie został określony jako część lokalnego krajobrazu kulturowego, a także ważny element ekosystemu i miejsce różnorodnej aktywności mieszkańców Giżycka. Treść odwołania została uzupełniona skanami dokumentów wydanych przez organy samorządowe i rządowe oraz zawierała stanowiska różnych grup lokalnej społeczności.

W wyniku analizy akt sprawy organ drugiej instancji ustalił co następuje.

Decyzja Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 14.10.2024 r. została wydana na podstawie art. 9 ust. 1 u.o.z. zgodnie, z którym do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Definicja z art. 3 pkt 1 i 2

u.o.z., określa zabytek nieruchomy jako nieruchomości, jej część lub zespół nieruchomości, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Z definicji tej nie wynika jednak, że za zabytek należy uznawać jedynie obiekty wpisane do rejestru zabytków. Dodać trzeba, iż stosownie do art. 7 u.o.z. istnieją następujące formy ochrony zabytków: wpis do rejestru (pkt 1), uznanie za pomnik historii (pkt 2), utworzenie parku kulturowego (pkt 3) oraz ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego (pkt 4). W toku postępowania prowadzonego w sprawie wpisania zabytku do rejestru, koniecznym jest ustalenie, czy w aktualnie zachowanej formie dany obiekt posiada indywidualne wartości zabytkowe, uzasadniające objęcie go ww. ochroną prawną. Ponadto, ochrona tych wartości jest uwarunkowana wystąpieniem interesu społecznego, który musi być oceniony jako istotniejszy niż słuszny interes strony. Wyjaśnienia wymaga, iż sam fakt powstania obiektu w czasach minionych nie powoduje, iż jest on predestynowany do wpisania do rejestru zabytków, choć może mieć wpływ na jego odbiór, jako obiektu o cechach historycznych.

Zgodnie z przepisami u.o.z. właściwość do wpisania obiektu do rejestru zabytków posiada wyłącznie wojewódzki konserwator zabytków. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków jest organem administracji publicznej wyspecjalizowanym w zakresie organy ochrony zabytków. Organ ten dysponuje bowiem kadrami pracowników wykształconą w zakresie m.in. historii sztuki, historii architektury, zabytkoznawstwa, a tym samym jest w stanie obiektywnie ocenić na podstawie materiału dowodowego, czy dany obiekt posiada wartości artystyczne, historyczne lub naukowe. Wojewódzki konserwator zabytków samodzielnie ocenia, w każdej sprawie indywidualnie, czy występują przesłanki upoważniające do orzeczenia o wpisaniu lub niewpisaniu do rejestru zabytków danego obiektu. Na gruncie niniejszej sprawy należy wskazać, że Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków zgromadził w aktach sprawy wszystkie możliwe dowody, które dotyczą omawianego kompleksu Lasu Miejskiego. W ocenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w toku postępowania dowodowego wszystkie okoliczności - istotne dla jej merytorycznego rozstrzygnięcia - zostały dostatecznie udokumentowane w aktach. Następnie organ pierwszej instancji dokonał samodzielnej oceny tych dowodów w świetle ustaleń własnych, których podstawą były ustalenia poczynione podczas oględzin terenu Uroczyska Lasu Miejskiego w Gajewie koło Giżycka.

Na podstawie analizy całości akt sprawy organ odwoławczy stwierdził, że ustalenia dokonane w toku postępowania dowodowego potwierdzają zasadność rozstrzygnięcia podjętego przez Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w decyzji z 14.10.2024 r. o odmowie wpisania do rejestru zabytków części terenów Uroczyska Lasu Miejskiego w Gajewie, w zakresie wskazanym w jej orzeczeniu. Jednocześnie podkreślenia wymaga fakt, że obszar Uroczyska Lasu Miejskiego posiadający wartości zabytkowe został wpisany do rejestru zabytków ostateczną decyzją z 27.11.2024 r., zatem podlega ochronie konserwatorskiej zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ustalenia zawarte w materiale dowodowym odzwierciedlają okoliczności, które potwierdzają zarówno słuszność merytorycznego rozstrzygnięcia podjętego w decyzji z 27.11.2024 r., jak i w zaskarżonej decyzji z 14.10.2024 r. Na gruncie rozpatrywanej sprawy należy stwierdzić, że przedmiotowy obszar nie wyróżnia się istotnymi, materialnymi elementami zagospodarowania, które pozwoliłyby na ustalenie jego wartości zabytkowych. Jego obecna forma jest wynikiem wyłącznie prowadzenia gospodarki leśnej, na przestrzeni lat, nie mającej charakteru działań konserwatorskich, tj. utrwalających oryginalną substancję zabytku, która się nie zachowała (m.in. kompozycji zieleni, traktów komunikacyjnych, elementów małej architektury, obiektów historycznych). Obszar ten posiada niewątpliwie walory przyrodnicze oraz ekologiczne, lecz nie posiada cech zabytkowych, w tym wartości artystycznej lub naukowej. Powiązanie ww. obszaru z historią całości Lasu Miejskiego nie jest wystarczającą przesłanką do uznania, iż posiada on wartości historyczne wymagające ochrony prawnej poprzez wpis do rejestru zabytków, bowiem nie dokumentuje on żadnych czytelnych danych o przeszłości tego miejsca. Fakt wydania zarządzenia nr 22/2024 z 13.06.2024 r. przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Giżycko, który wyznaczył lasy HCVF 6.1 w Uroczysku Las Miejski w Gajewie, był znany organowi pierwszej instancji w momencie wydawania obu ww. decyzji administracyjnych. Lasy HCVF 6.1. kluczowe dla tożsamości kulturowej społeczności lokalnej, o ile nie posiadają zachowanej substancji zabytkowej, nie mogą być automatycznie uznane za zabytek w świetle art. 3 pkt 1 i 2 u.o.z. Zarządzenie nr 22/2024 z 13.06.2024 r. dotyczy całości terenu omawianego Lasu Miejskiego, zatem Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków w jego świetle dokonał oceny, który obszarów tego obiektu leśnego w rzeczywistości posiada wartości kulturowe czytelne w kontekście przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, co znalazło odzwierciedlenie w obu podjętych przez niego rozstrzygnięciach.

W odniesieniu do terenów objętych zaskarżoną decyzją z 14.10.2024 r. należy stwierdzić, iż nie posiadają one żadnej z cech, które w świetle definicji zabytku zawartej w art. 3 pkt 1 i 2 u.o.z. pozwoliłyby na uznanie ich za jednorodny i spójny obiekt o indywidualnych wartościach zabytkowych, uzasadniających wpis do rejestru zabytków. Potrzeba utrzymania w dobrym stanie zieleni w obrębie całości Uroczyska Lasu Miejskiego jest bardzo istotna z punktu widzenia jej mieszkańców, lecz w odniesieniu do przedmiotowego obszaru pozbawionego substancji zabytkowej nie wyczerpuje znamion interesu społecznego. W kontekście art. 3 ust. 1 u.o.z., interes społeczny dotyczy wyłącznie uwarunkowań ochrony prawnej obiektów o wyjątkowych dla dziedzictwa narodowego wartościach zabytkowych. Nie odnosi się natomiast do wskazywanych w odwołaniu dodatkowych aspektów przyrodniczych, ekologicznych oraz uznania terenów leśnych za miejsce wielu aktywności lokalnej społeczności. Rozstrzygnięcie Warmińsko-mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków podjęte w zaskarżonej decyzji z 14.10.2024 r. należy uznać za racjonalne oraz zgodne z zasadą proporcjonalności wskazaną w art. 8 k.p.a. Zasada ta zakłada, że stosowane przez organy administracji publicznej środki są adekwatne do celu, który mają osiągnąć, a także są niezbędne i nie powodują nadmiernego obciążenia dla obywatela.

Reasumując, w ocenie organu odwoławczego okoliczności wynikające ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego potwierdzają zasadność rozstrzygnięcia podjętego przez Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w decyzji z 14.10.2024 r., na podstawie której organ ten orzekł o odmowie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości Uroczyska Las Miejski w Gajewie koło Giżycka, położonego na

działkach ew. nr 307/1, 306/10, 306/4, 306/3, 306/1 oraz części działek ew. nr 306/5, 306/2, 304/7, 304/6 obręb 4 Gajewo. Argumenty podnoszone w odwołaniu są istotne z punktu widzenia lokalnej społeczności, niemniej jednak nie mają decydującego wpływu na sposób rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, w której organy ochrony zabytków obu instancji stwierdziły brak wartości zabytkowych, które uzasadniałyby objęcie ww. obszaru leśnego reżimem ochrony prawnej, wynikającym z wpisu do rejestru zabytków.

Pouczenie:

Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Strona, która uważałaby, że decyzja ta narusza prawo, może – zgodnie z przepisem art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (j.t. Dz. U. 2024, 935) – wnieść na tę decyzję skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji. Skargę wnosi się za pośrednictwem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (ul. Krakowskie Przedmieście 15, 00-071 Warszawa).

Wpis sądowy od skargi wynosi 200 zł. Stronie, na jej wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania, może być przyznane prawo pomocy. Prawo pomocy obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych w całości lub w części oraz ustanowienie adwokata albo radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego. Wniosek o przyznanie prawa pomocy wolny jest od opłat sądowych.

Z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Sekretarz Stanu
Generalny Konserwator Zabytków

Bożena Żelazowska

[dokument podpisany elektronicznie]

Otrzymują:

1. Skarb Państwa, PGL Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Giżycko (doręczenie elektroniczne)
2. Skarb Państwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Warszawie (doręczenie elektroniczne)
3. Natural Forest Foundation, ul. Królowej Jadwigi 13/21, 11-500 Giżycko
4. Gmina Giżycko (doręczenie elektroniczne)
5. Antoni Wójcik - pełnomocnik Konrada Wójcika (adres w aktach sprawy)
6. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków (doręczenie elektroniczne)
7. Kierownik Delegatury w Ełku za pośredn. WUOZ w Olsztynie (doręczenie elektroniczne)
8. a/a

Do wiadomości:

1. Starostwo Powiatowe w Giżycku (ePUAP)